

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	7
Powinności etyczne a powinności religijne	18
Powinności wobec innych istot	34
Powinności wobec nieistniejących ludzi	52
Powinności etyczne i pozaetyczne	63
Powinności a wartości	76
Powinność a konieczność	100
Sfera powinności w sferze możliwości	122
Moralność a prawdziwość	141
Powinności wobec innych i wobec siebie	164
Powinność spełniania powinności?	200
Podsumowanie	220
Bibliografia	225

JANUSZ A. MAJCHEREK jest profesorem w Instytucie Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Autor kilku książek i kilkudziesięciu artykułów naukowych w zakresie filozofii i socjologii kultury oraz filozofii politycznej, a także historii politycznej (m.in. „Pierwsza dekada III RP” 1999, „W poszukiwaniu nowej tożsamości” 2000, „Źródła relatywizmu w nauce i kulturze XX w. Od teorii względności do postmodernizmu” 2004, „Demokracja, przygodność, relatywizm” 2007, „Kultura, osoba, tożsamość” 2009). Analityk i komentator zagadnień politycznych i społecznych, pu-

ublikował lub publikuje na łamach „Tygodnika Powszechnego”, „Rzeczpospolitej”, „Gazety Wyborczej”, „Newsweeka”, „Przeglądu Politycznego”, polsko-niemieckiego magazynu „Dialog” oraz innych czasopism krajowych i zagranicznych. Obecny jako komentator na antenie kilku stacji radiowych (m.in. TOK FM, Radio Kraków) i telewizyjnych (m.in. TVN24, Superstacja, TVP Kraków). Wyróżniony Polskim Pulitzerem (nagroda branżowego miesięcznika „Press”) za najlepszy tekst publicystyczny 1999 r. Laureat Nagrody Kisielewskiego 2003.

„Etyka jest dziedziną filozofii. Ta banalna prawda z wielkim trudem przebija się do opinii publicznej, zwłaszcza że mało kto przechodzi przez kurs etyki w szkołach. (...) Etyka jako dziedzina filozofii rozwija się od, co najmniej, dwóch tysięcy lat. Można mówić o prawdziwym gąszczu materiałów, które składają się na europejską refleksję etyczną. Pierwszą więc i najważniejszą sprawą dla kogoś, kto ten materiał chce uporządkować i uporządkowany przedstawić szerszej publiczności, jest znalezienie jakiegoś drogowskazu, głównej ścieżki prowadzącej przez gęsty, a niekiedy mroczny las tekstów, stanowisk, a zwłaszcza ich metafizycznych czy antropologicznych korzeni. Znaleźć ścieżkę, a potem konsekwentnie nią iść, pokazując zarówno bogactwo krajobrazu, jak i prostotę obranej drogi – oto sztuka!

Autorowi książki „Etyka powinności” w pełni to się udało. Z bogatego słownika etycznych kategorii wybiera jedną – bodaj najważniejszą – „powinność” i czyni ją słowem-kluczem do zrozumienia moralności. Tak zresztą definiuje etykę, jako dziedzinę tego, „jak powinno się postępować”. Rzeczywiście, dla wielu z nas, nie tylko dla etyków, ale i dla laików moralne postępowanie odnosi się przede wszystkim do jakichś powinności. Tylko jakich? Jak odróżnić powinności etyczne od innych? Kto jest ich przedmiotem? Jak je uzasadnić?”